

L'art romànic

Referents històrics

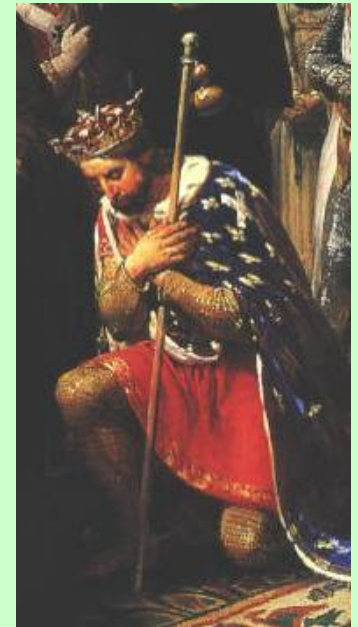
Etapa d'estabilitat: feudalisme i supremacia de l'Església, que impulsà les croades.

Peregrinacions a llocs sants, amb relíquies (Jerusalem, Roma, Santiago).

Intercanvis comercials i artístics en aquests vies.

Reforma monacal cluniacenca (Cluny, Borgonya) al S. XI, i del Cister, al XII.

A partir del S. XI renaixement de les ciutats i aparició de la burgesia.

Localització i evolució artística

Va ser un art europeu (des del nord d'Europa fins al sud d'Itàlia i nord de la Península Ibèrica).

Presenta gran varietat i peculiaritat nacionals. Hi trobem 3 etapes:

a) Primer romànic (finals segle X i segle XI).

b) Romànic ple (final segle XI fins mitjan segle XII).

c) Romànic tardà (mitjan segle XII fins principis segle XIII)

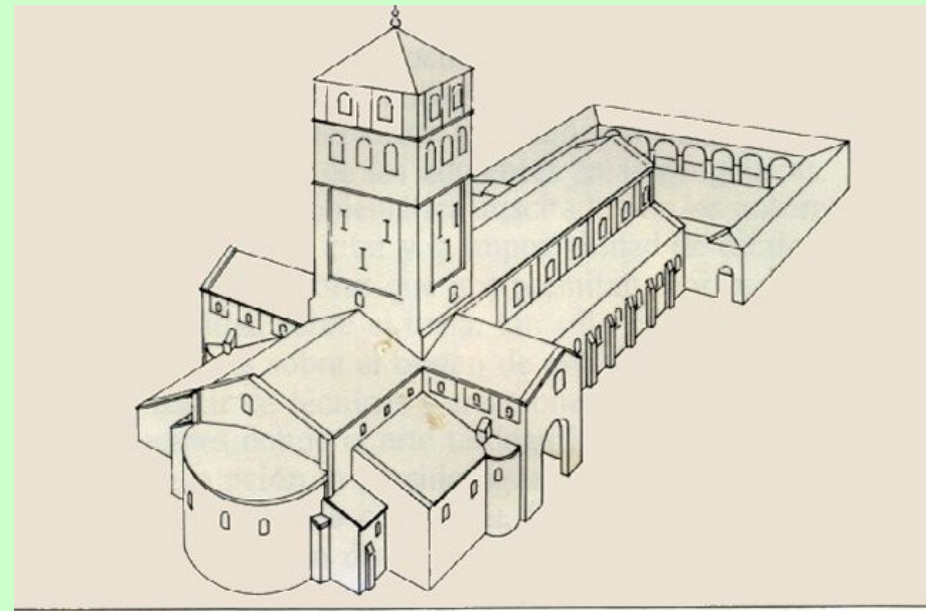
L'art romànic

Se'l nomenà així perquè aparegué al mateix temps que les llengües romàniques, i per la seva semblança amb alguns elements constructius romans. La pintura i escultura romàniques, però, estan molt lluny del classicisme antic.

És un art sobretot religiós, pel gran pes de l'Església i la religió en l'època.

El lloc fonamental l'ocupa l'arquitectura, i les demés arts s'hi subordinen.

L'artista és considerat un artesà que fa allò que li demanen.

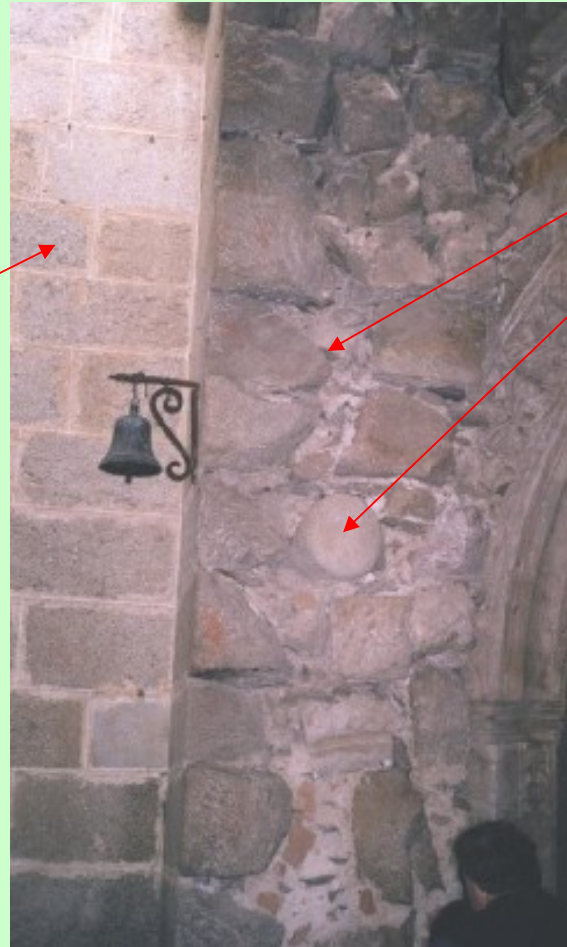
Cluny II

L'arquitectura romànica

Els materials

Es construïen en pedra, cosa que els ha fet durar fins avui.

**Pedra
(principal)**

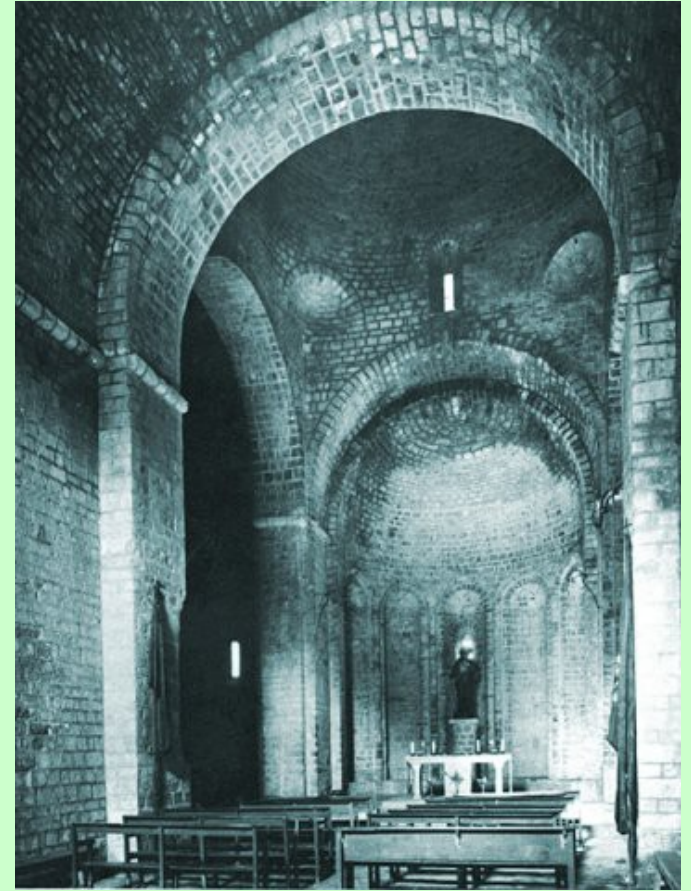

**Interior murs
Argamasa i
ripis (restes)**

**Maons
(menor ús)**

Catedral de Plasència

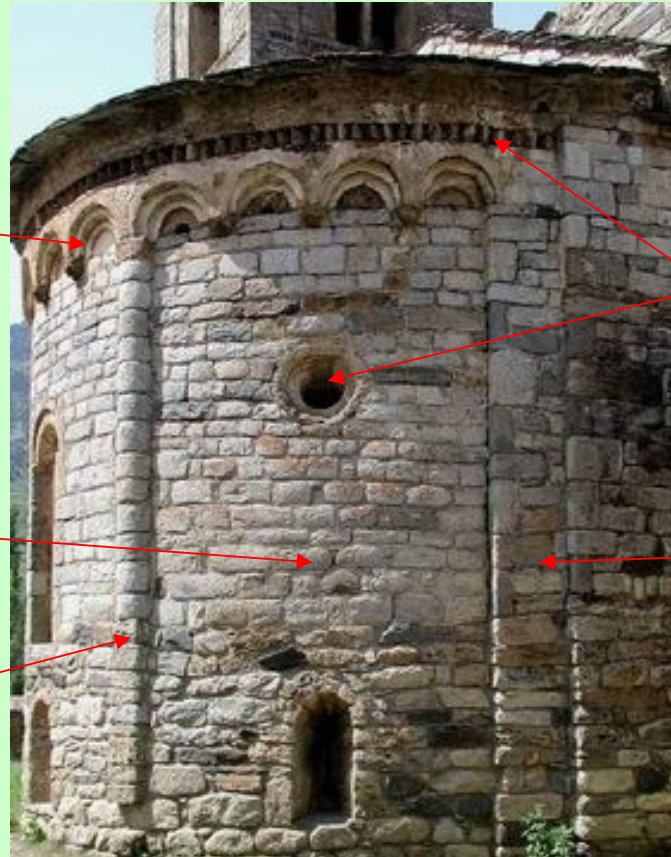
Els **elements de suport** eren murs de pedra molt gruixuts, amb poques obertures o finestres, i molt estretes i allargades, cosa que feia que l'interior fos fosc. Per reforçar els murs hi havia sòlids **contraforts** exteriors.

Els murs de pedra

**Vans o finestres
Escasses y abotzinades
(ull de bou)**

**Bandes o
arquacions
llombardes**

Grossos

**Contraforts
Exteriors**

Motius geomètrics

Lesenes

Capçalera Sant Climent de Tahüll

Elements de suport: columnes

Exemptes

Adossades

No respecten
La proporció
clàssica

Capitells variats
(geomètric, vegetal,
figuratiu)

Fust
llis

Base
àtica

Elements de suport: pilars

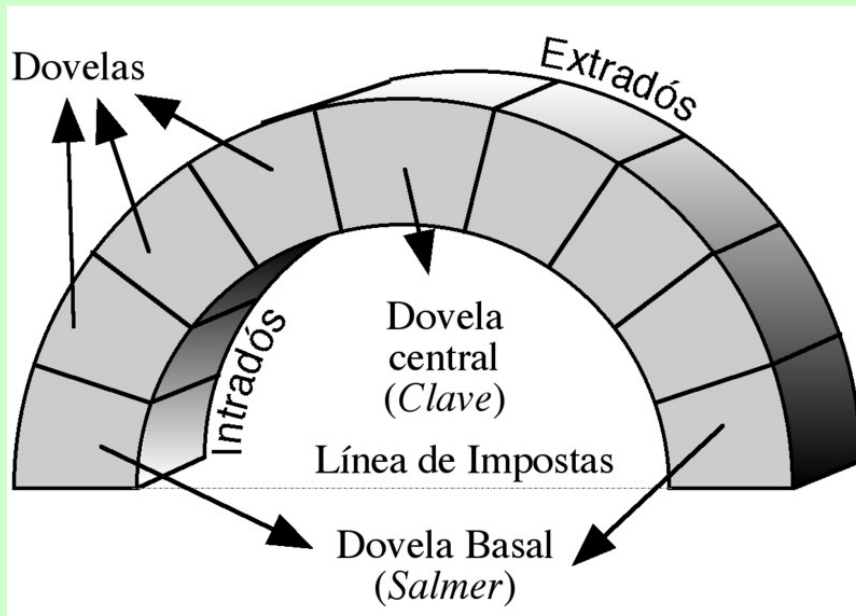
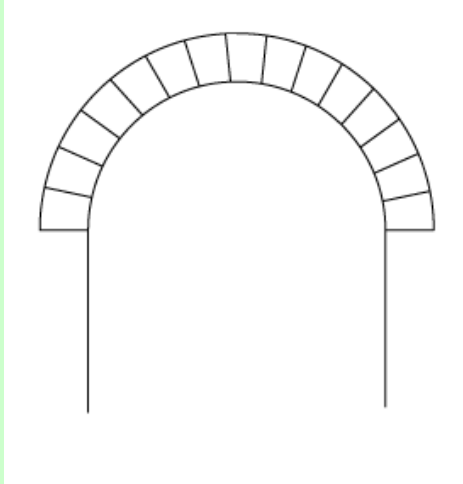

Secció quadrada,
rectangular
o cruciforme

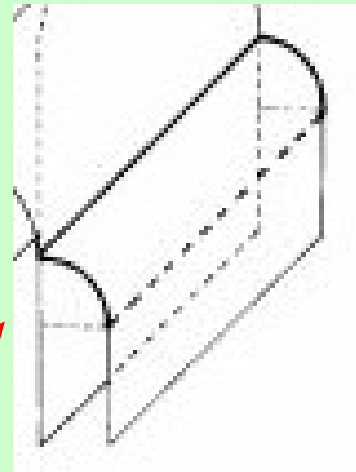
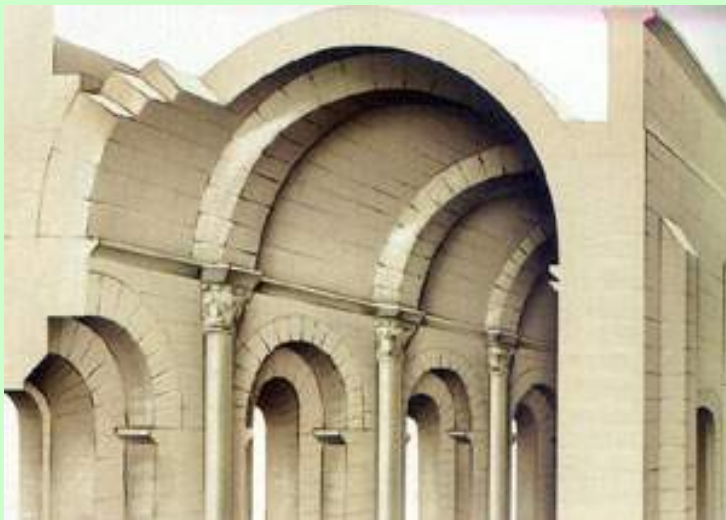
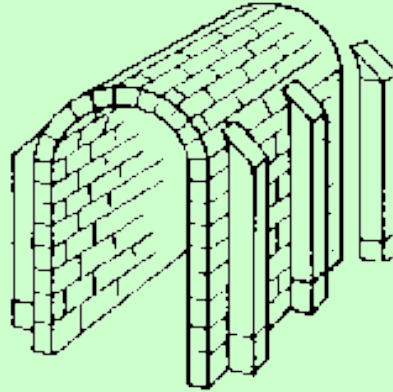
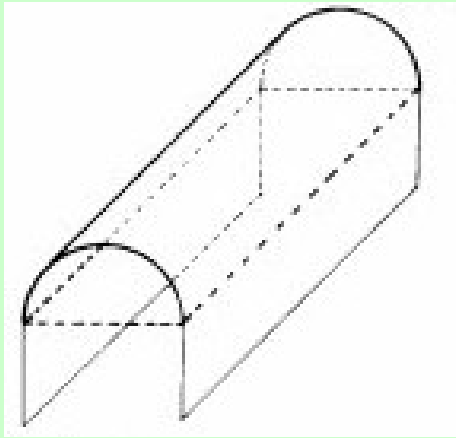
Columnes
adossades

Santiago de Compostela

Elements de suportats: arcs de mig punt

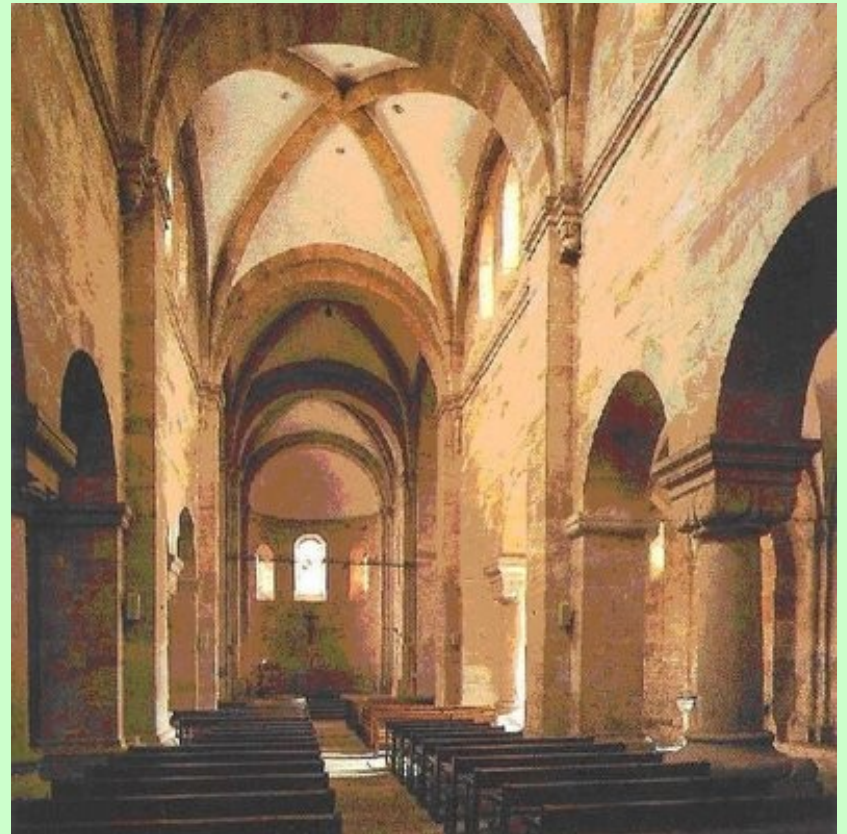
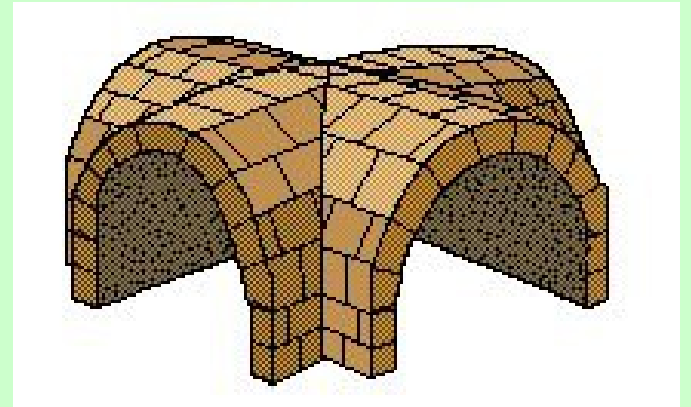

Elements de suportats: volta de canó

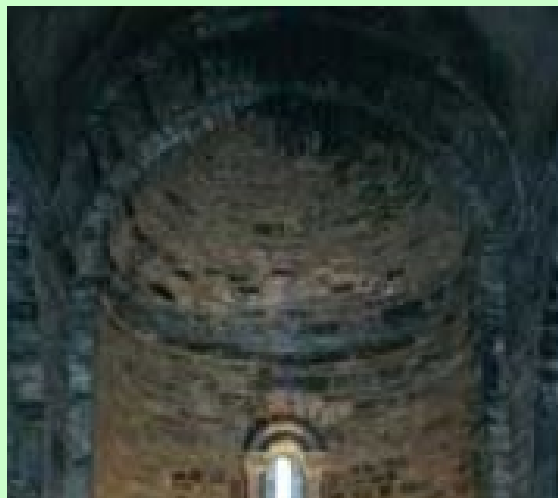

Volta de quart de canó

Elements de suportats: volta d'aresta

Elements de suportats: volta de quart d'esfera

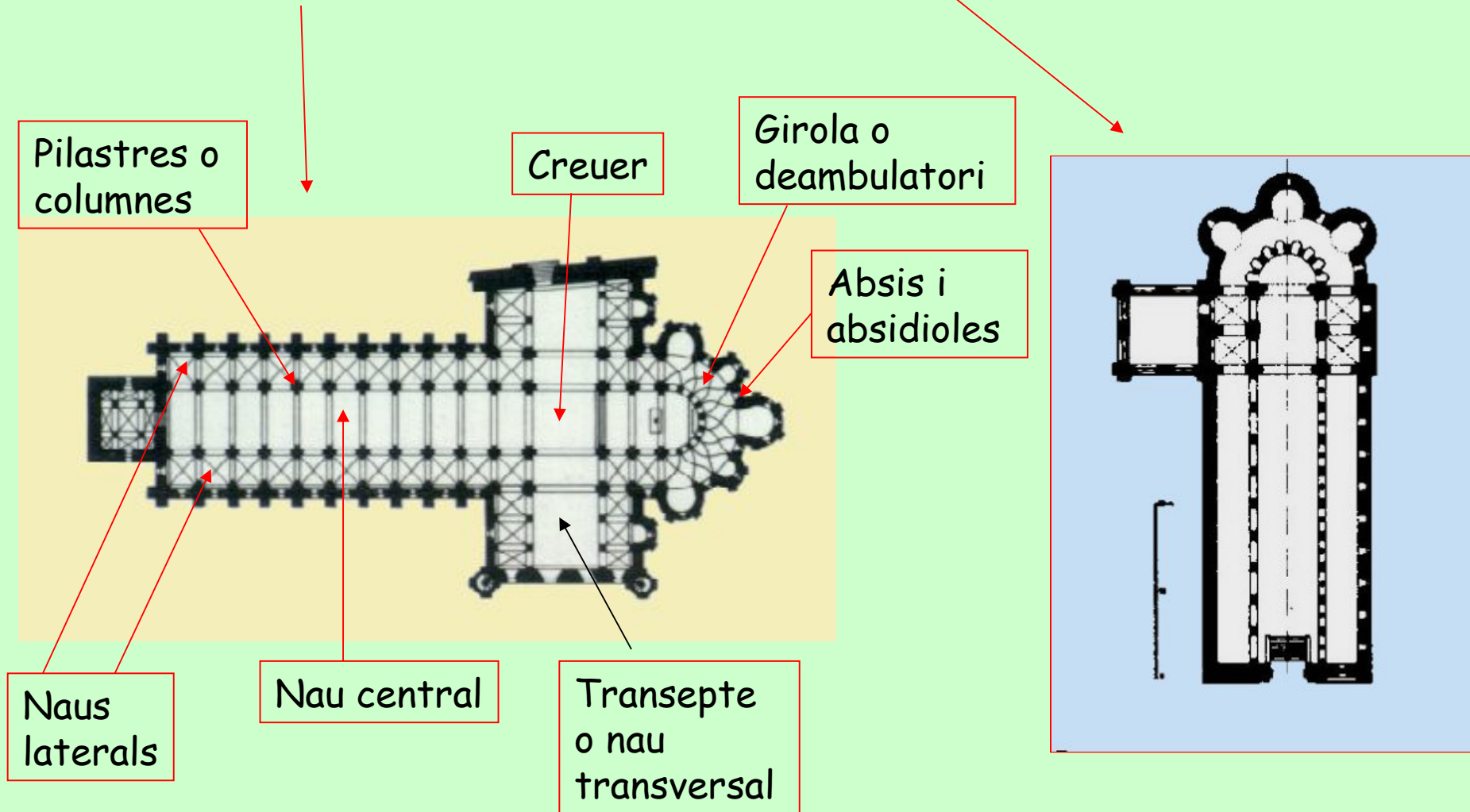
Volta sobre
trompes

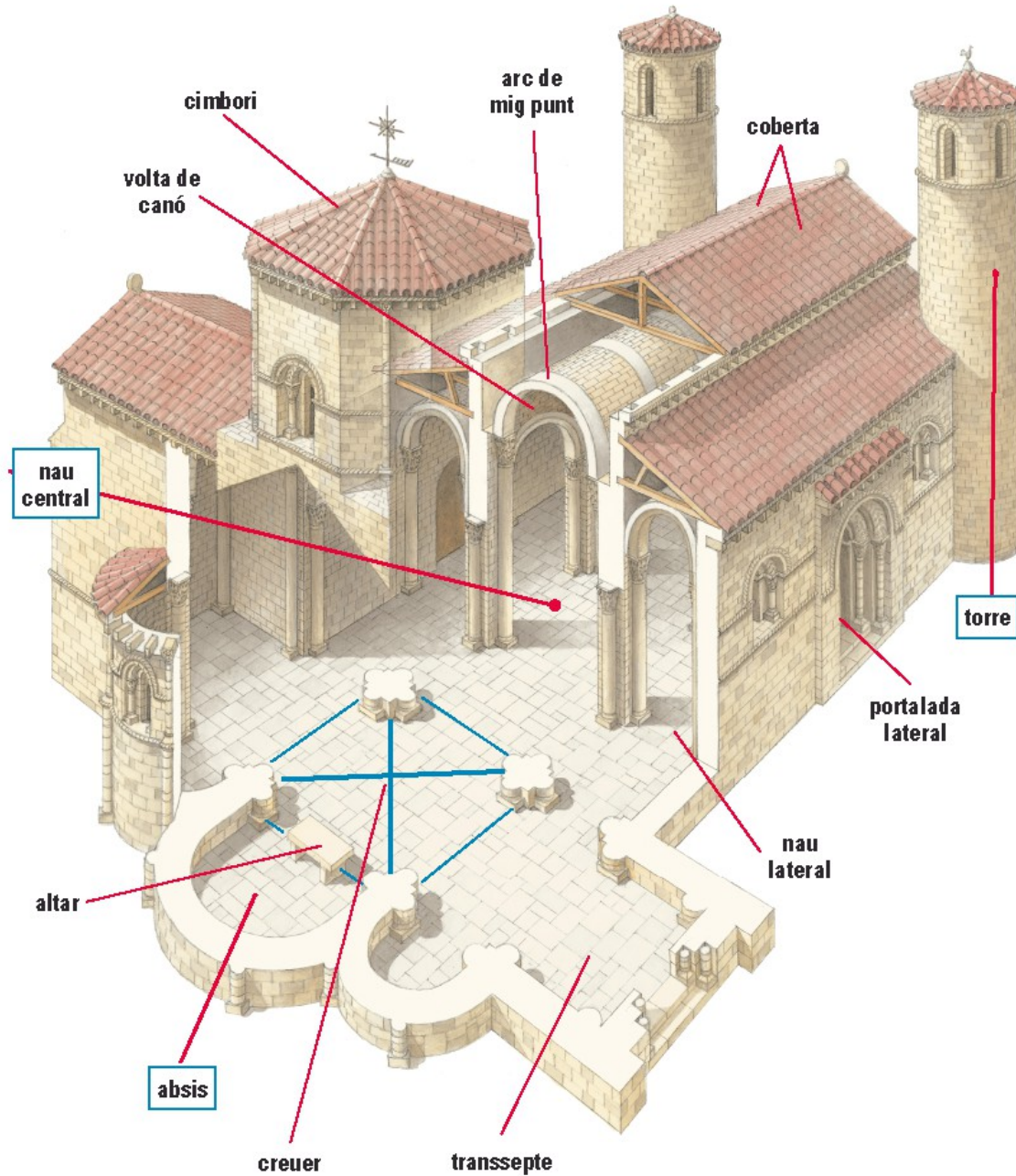
L'edifici principal és **l'església**, seguida dels **monestirs** i **castells**.

Els principals elements de les esglésies són:

La planta: Primer era **basilical**, amb una o tres naus. Després aparegué la planta de **creu llatina**.

Una església romànica

Torre o campanar a l'exterior

Santa María y Sant Climent.
Tahüll

Els claustres

Santillana del Mar

Monestir de Ripoll

Sant Cugat

<http://xtec.cat/recursos/socials/romanic/>

Ensenyar i decorar

L'estil romànic decorava les esglésies amb escultures i pintures de **caràcter religiós**, que explicaven al poble els fets sagrats de la Bíblia.

Al món medieval, la immensa majoria de la població era analfabeta, és a dir, no sabia llegir.

Per això, les **imatges** es van convertir en llibres on els cristians podien **llegir i aprendre** sobre la religió.

A més de la seva funció didàctica, les pintures i escultures tenien una funció **decorativa**.

Portalada de l'església de S. Doming, de Sòria

Pantocràtor de S. Isidoro de Lleó

Escultura romànica

Decorava l'interior i l'exterior de les esglésies.

Era de caràcter eminentment religiós.

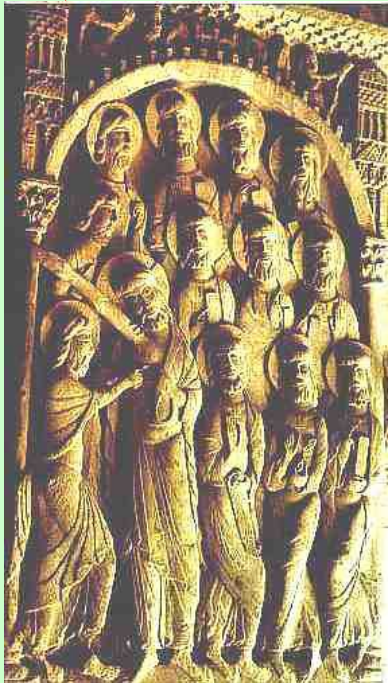
Tenia una funció didàctica: explicar al poble, analfabet, els fets sagrats...

Forta dependència de l'arquitectura, a la qual s'adaptaven les figures.

2 tipus d'escultura

Relleus

(només treballats pel davant)

Escultura exempta

(treballada per tots els costats)

Portada de les esglésies:
parts dels relleus

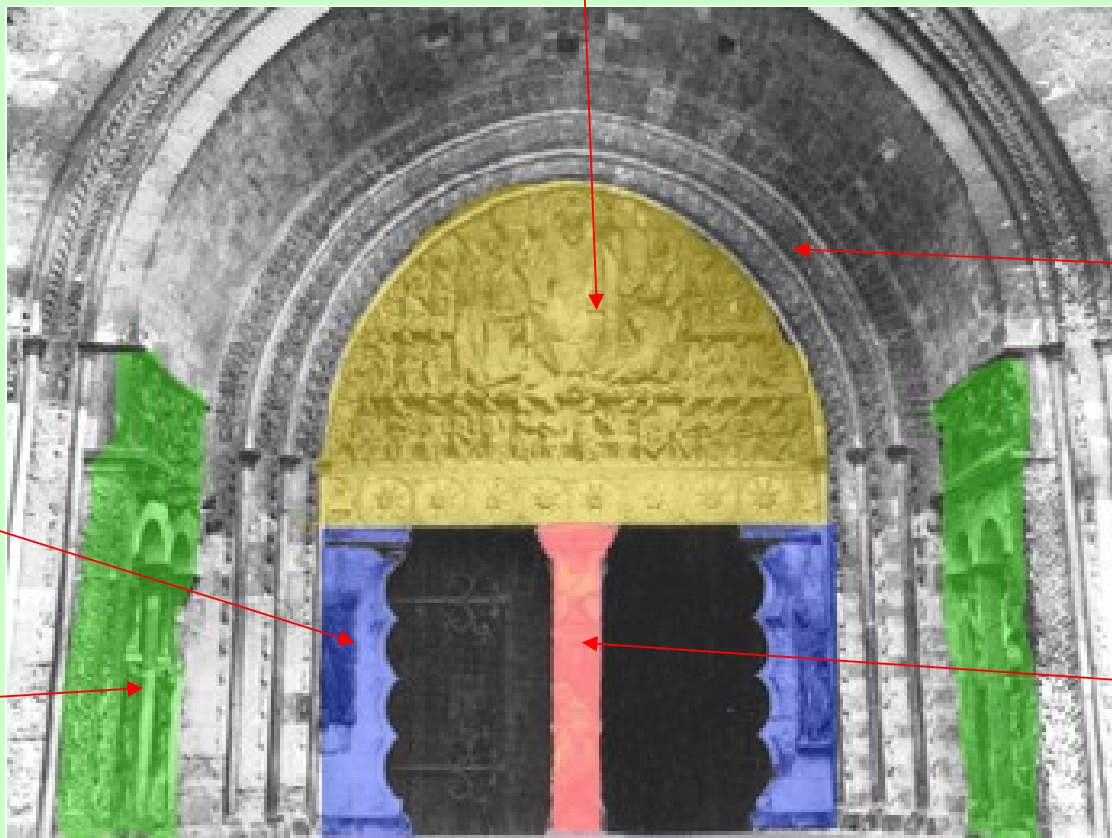
Timpà

Arquivoltes

Jambes

Laterals

Trencallum
o mainell

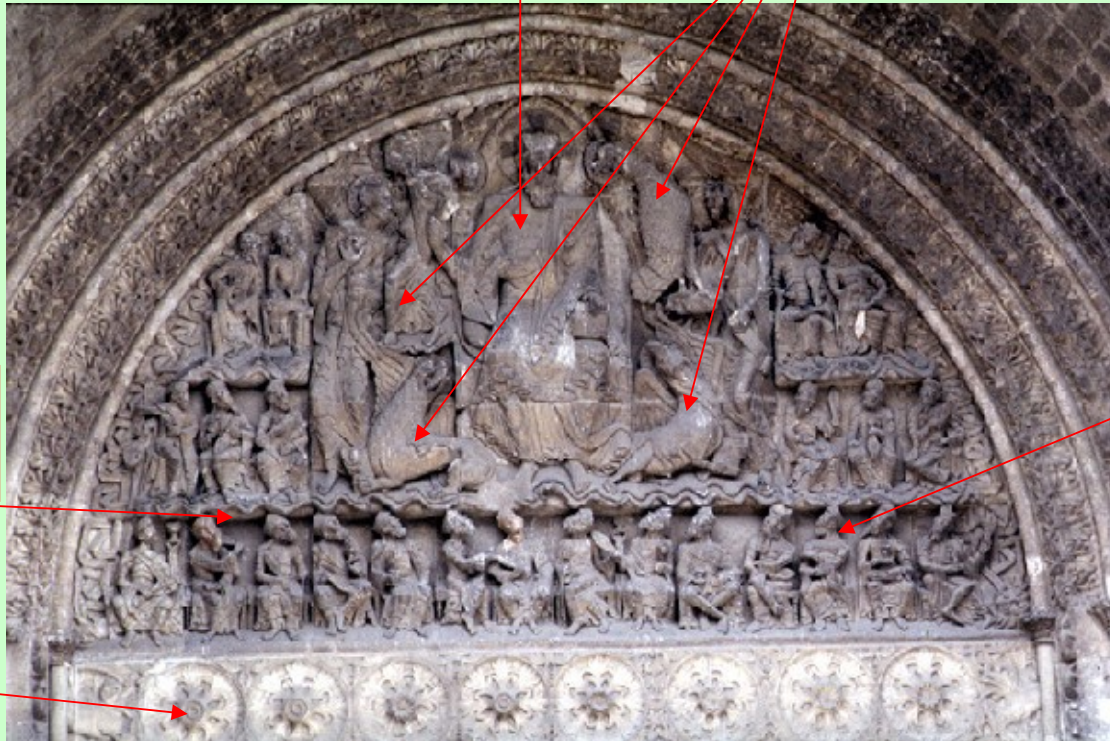

Portada San Pere de Moisacc

Iconografia d'un timpà

Crist en
Majestat

Tetramorfos

Ones del
Mar de cristall

Ancians
músics

Cercles
de foc

Timpà. Visió Apocalipsis
Sant Pere de Moisacc

Pórtic de la Glòria.
Santiago de Compostela

Profetes.
Antic Testament

Les
jambes

Apòstols.
Nou Testament

Timpà
Magdalena de Vezelay

Portada Monestir de Ripoll

Característiques generals:

- Horror vacui (escultures ocupen tot l'espai)
- Adaptació al marc arquitectònic
- Divisió en frisos
- Desproporcions en funció de la jerarquia
- Simetria i frontalitat de les figures
- Rigidesa, hieratisme
- Antinaturalisme
- Expressionisme
- Funció didàctica i ornamental

1

Relleus dels capitells

Claustre de Sant Cugat
Cicle d'Adam i Eva:

1. Advertència de Déu
2. El pecat...

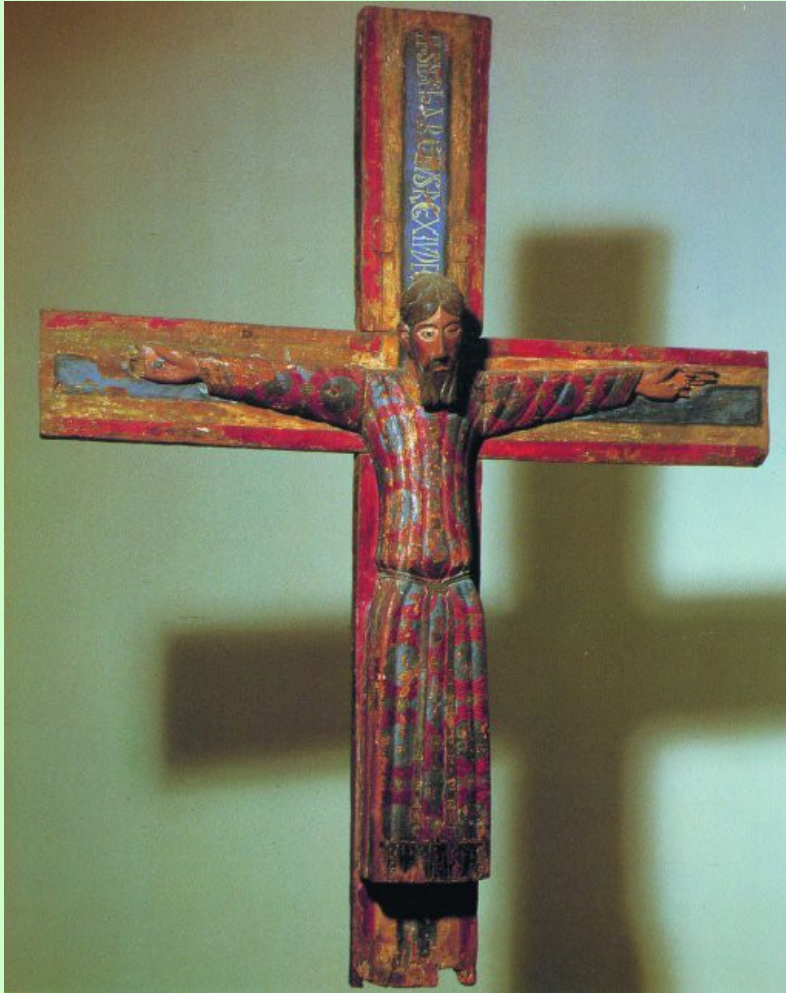
2

Noé
construint
l'arca

http://www.claustro.com/Claustros/Webpages/Catalogo_c

Escultura exempta.

Crist de Batlló

Verges amb el nen al tro

La pintura romànica

Tenia força relació amb l'arquitectura: moltes pintures eren frescos pintats a les Esglésies, sobretot als absis. La temàtica era majoritàriament religiosa i tenia també una funció didàctica.

També era freqüent pintar sobre fusta. Aquest era el cas dels frontals, que es col·locaven al davant de l'altar.

La pintura romànica

Els personatges també eren rígids, frontals, rígids i gens naturalistes.

No s'utilitzava la perspectiva. Figures planes, bidimensionals.

El fons es pintava d'un sol color, i no s'hi dibuixava el paisatge.

Els contorns de les figures eren fets amb línies gruixudes. Predomina el dibuix.

Els colors eren plans, és a dir, sense gradació de tons. Purs i uniformes.

Geometrització

Simetria

Detalls.
Sant Climent de Tahüll

Màndorla

Divisió de superfície
En bandes

Llum uniforme

Colors busquen
Harmonia cromàtica
No fidels a la naturalesa

Característiques específiques pintures.

Pantocràtor
San Isidoro de León

Àbsis
Santa Maria de
Tahüll

Voltes
San Isidoro de León

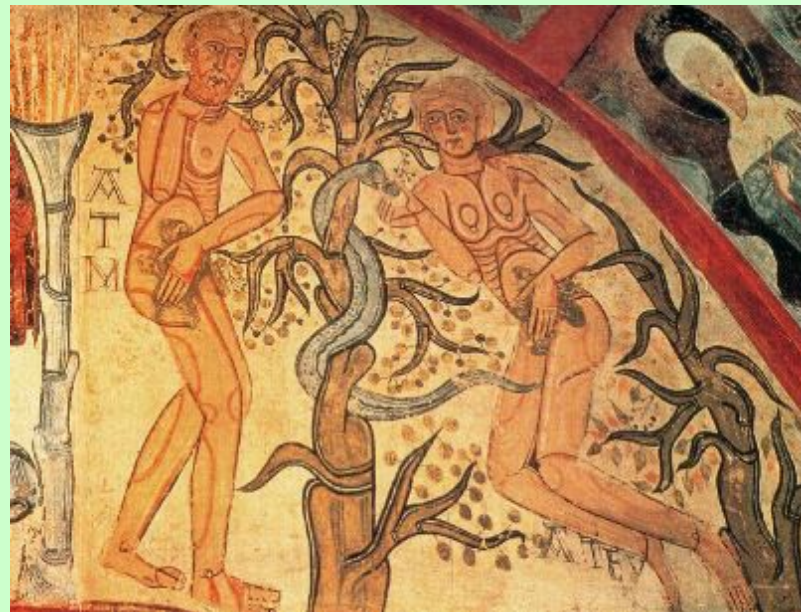

Degollació dels Innocents

L'última Cena

San Isidoro de León

Santa Creu de Maderuelo

Frontal.
Santa Maria de Aviá

Frontal.
San Martín

Frontal.
Santa Margarita

